

Integreer basisvaardigheden met vakinhoud

Liliane Bouma

13 september 2023

Werken aan basisvaardigheden versterkt vakonderwijs

Het Nederlandse onderwijs maakt momenteel een slag om de basisvaardigheden op de gebieden van taal, rekenen, burgerschap en digitale geletterdheid meer aandacht te geven. Diverse initiatieven zijn gestart om het onderwijs hierbij te ondersteunen. Er zijn goede mogelijkheden om het werken aan deze basisvaardigheden te integreren met vakinhoud. Deze vaardigheden zijn relevant voor vakinhoud en kunnen het vakonderwijs positief ondersteunen.

Besteed aandacht aan alle leerdoelen

Naast de basisvaardigheden zijn nog meer leerdoelen die bij de opdracht van het onderwijs horen maar tot nu toe niet altijd voldoende aandacht krijgen. Er zijn vakspecifieke leerdoelen die wel door veel docenten in onderwijs worden meegenomen, maar niet expliciet worden benoemd. Het gaat bijvoorbeeld om vakspecifieke vaardigheden, denkwijzen en kennis van toepassingen en beroepsmogelijkheden. Ook om vakoverstijgende leerdoelen zoals op het gebied van academische vaardigheden en voorbereiding op studie- en beroepskeuze.

Integreer de leerdoelen in lesactiviteiten

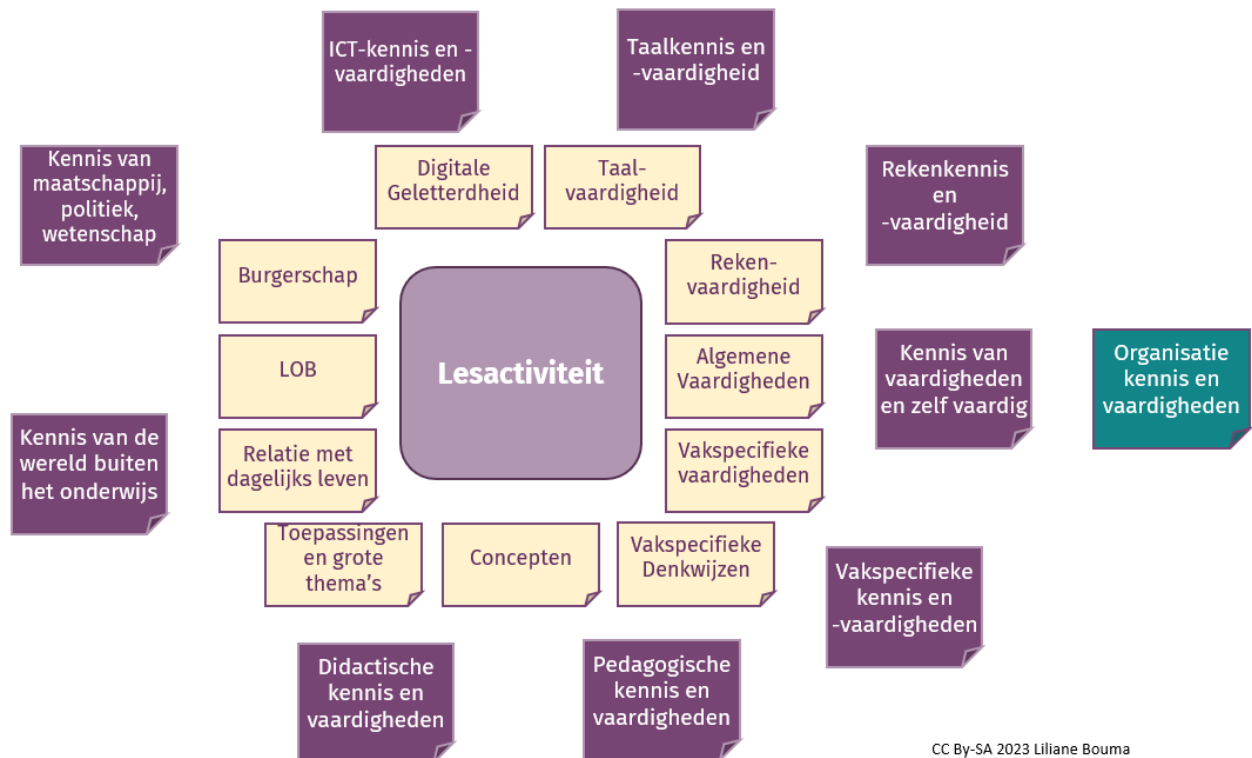
Veel docenten zijn geneigd om de verschillende leerdoelen apart te behandelen. Maar het is goed mogelijk om leerdoelen te combineren in lesactiviteiten. De vakoverstijgende leerdoelen hebben baat bij een relevante context zoals die door vakinhoud geboden wordt. Combineren heeft daarmee de voorkeur boven aparte lesactiviteiten waarbij de inhoudelijke component niet tot de leerstof behoort.



Zorg voor professionalisering van docenten

De meeste docenten hebben nog weinig kennis van de inhoud en didactiek van de terreinen die hierboven genoemd zijn. Er zijn bijvoorbeeld weinig vakdocenten met een goede basis in taal, digitale geletterdheid of burgerschap. Ook diverse onderwerpen uit het eigen vakgebied zijn vaak maar beperkt aan bod gekomen in de eigen opleiding.

Als we verwachten dat docenten de brede set aan leerdoelen meenemen in hun eigen onderwijs, zullen we moeten zorgen dat er voldoende gelegenheid is voor professionalisering. Zie onderstaand overzicht voor de onderwerpen die aan bod moeten komen.



In dit schema is het gebied van organisatie kennis en vaardigheden apart opgenomen. Dit omvat onder andere de kennis over het opzetten en uitvoeren van projecten, inclusief financieel beheer. Want hoe kunnen docenten zelf projecten goed opzetten en hun leerlingen iets leren over deze onderwerpen als zij zelf hier nooit kennis van hebben opgedaan.

Een landelijke, gedeelde en concrete kennisbasis

Docenten hebben behoefte aan een concrete set informatie waarmee de drempel om in het eigen onderwijs aan de slag te gaan zo laag mogelijk wordt gemaakt. Ook is het belangrijk dat er consistentie is in de kennisbasis die aan de orde komt in professionalisering. Eenduidigheid in terminologie en structurering van de kennis is daarom van belang. Op die manier kan samenwerking tussen docenten op één school en tussen scholen worden bevorderd, en is leermateriaal uitwisselbaar tussen scholen. Er is voor elk van de terreinen van professionalisering dus behoefte aan een landelijke, gedeelde en concrete kennisbasis.